

Kuntapäättäjätutkimus 2024:

Kuntapäättäjien kokemukset häirinnästä ja uhkailusta

Tulokset syys-lokakuussa 2024 toteutetusta kyselystä, vastaajina runsaat 1700 luottamushenkilöä ja johtavaa viranhaltijaa Manner-Suomen kunnissa.

Marianne Pekola-Sjöblom, tutkimuspäällikkö, Kuntaliitto, kesäkuu 2025, @M_PekolaSjoblom, +358 50 337 5634

Häirintää ja uhkailua kartoittavat kysymykset

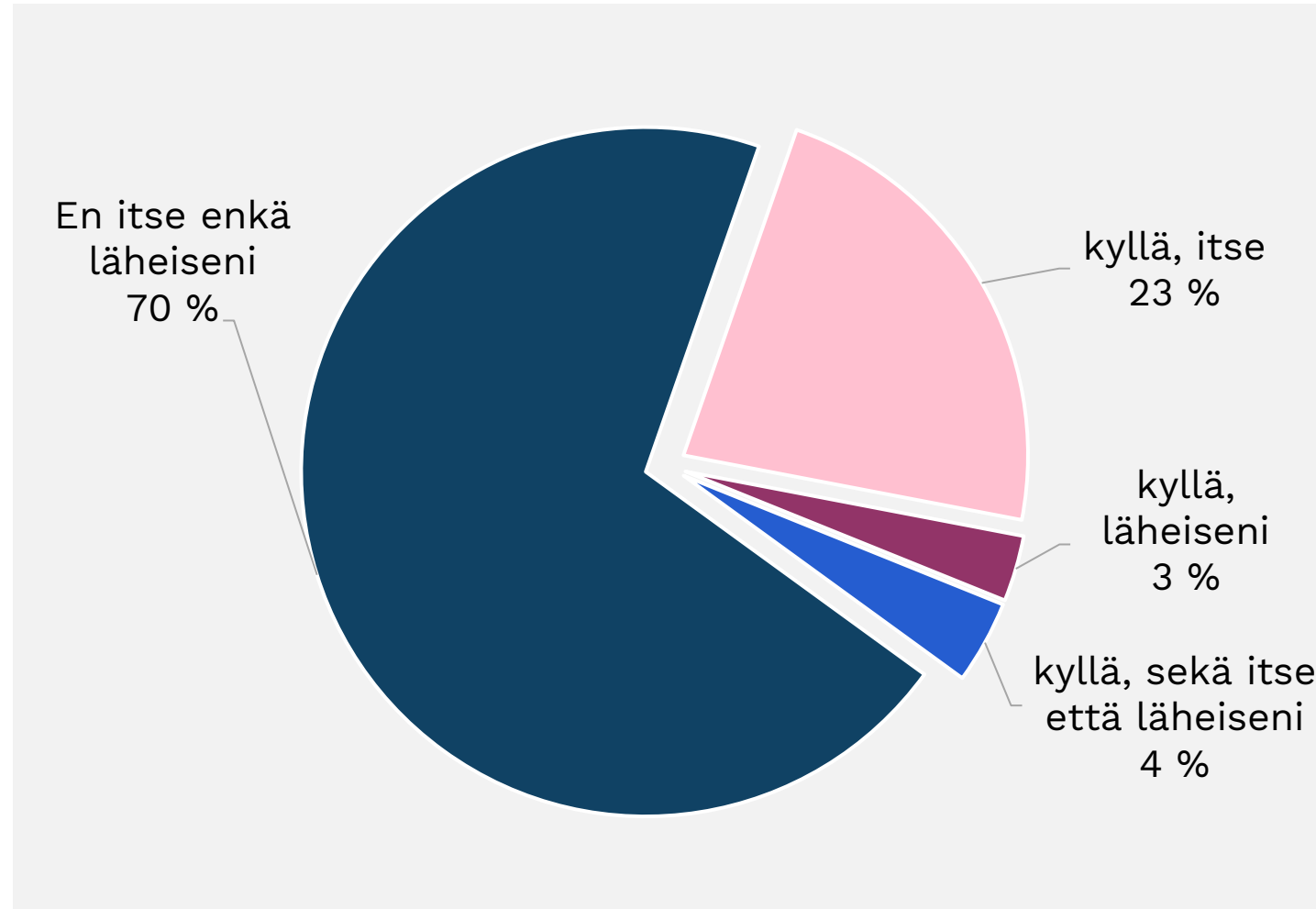
- ✓ Oletko itse tai onko läheisesi joutunut luottamus- tai virkatehtävien takia väkivallan tai sen uhkausten tai muun tyyppisen häirinnän kohteeksi kuluvan valtuustokauden aikana?
- ✓ Millaisen väkivallan, sen uhkauksen tai muun häirinnän kohteeksi sinä (tai läheisesi) on joutunut?
- ✓ Millainen on käsityksesi uhkailun tai väkivallan syystä?
- ✓ Mahdolliset kommentit häirintään ja uhkailuun liittyvistä kysymyksistä.

Kuntapäättäjätutkimus 2024:

**Kolme kymmenestä
kuntapäättäjäästä on kokenut
jonkinlaista häirintää tai uhkailua
valtuustokaudella 2021–2025**

Luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden kokemukset häirinnästä tai uhkailusta luottamus- tai virkatehtävien takia valtuustokauden 2021-2025 aikana. (% vastanneista, N=1704)

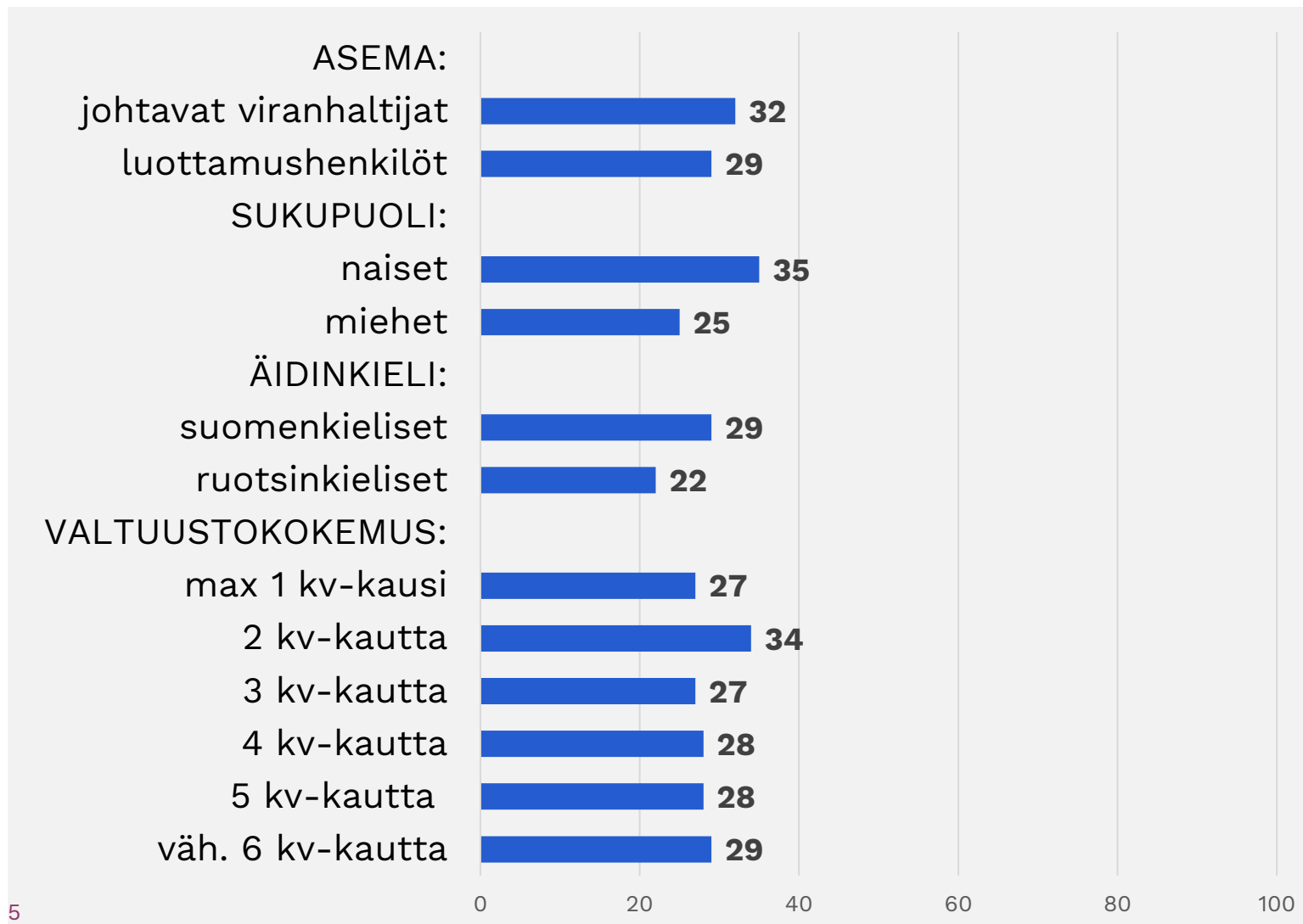

30 % kyselyyn vastanneista valtuutetuista ja johtavista viranhaltijoista ilmoitti kokeneensa häirintää tai uhkailua luottamus- tai virkatehtävien takia kuluvan valtuustokauden aikana.

Häirintää tai uhkailua kokeneiden osuus pysynyt yleisellä tasolla varsin vakaana vuosina 2015-2024.

- 2024: 30 %
- 2020: 31 %
- 2015: 29 %

Luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden kokemukset häirinnästä tai uhkailusta luottamus- tai virkatehtävien takia valtuustokauden 2021-2025 aikana. % vastanneista kokenut häirintää, N= max 1703)

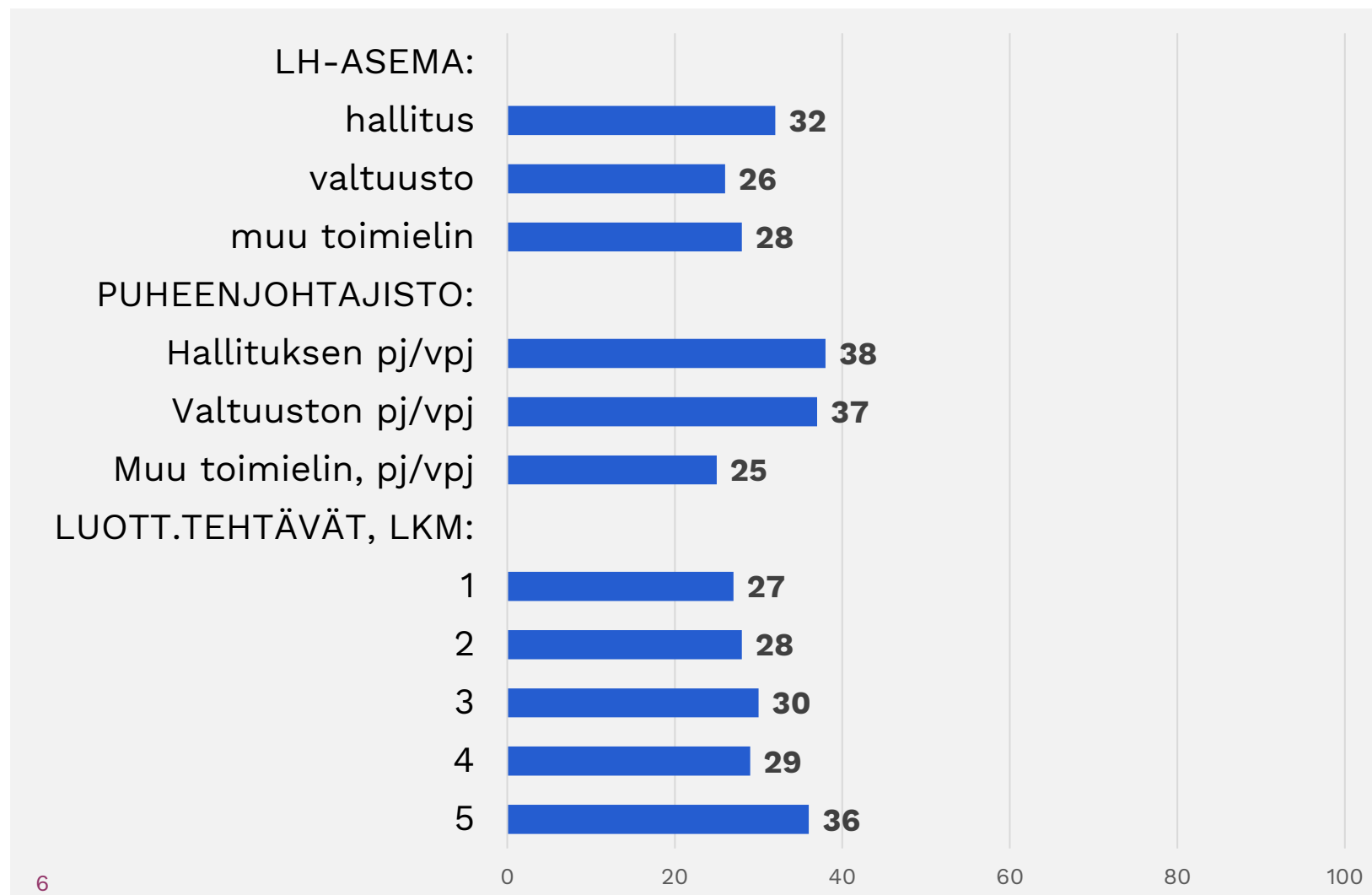

Kokemukset häirinnästä:

- Johtavat viranhaltijat kokevat yleisemmin kuin luottamushenkilöt
- Naiset kokevat selvästi yleisemmin kuin miehet
- Suomenkieliset kokevat yleisemmin kuin ruotsinkieliset
- Kaksi valtuustokautta luottamustehtävissä toimineet kokevat yleisemmin kuin lyhyempään tai pidempään toimineet.

Luottamushenkilöiden kokemukset häirinnästä tai uhkailusta luottamus- tai virkatehtävien takia valtuustokauden 2021-2025 aikana.

% vastanneista kokenut häirintää, N= max 1703)

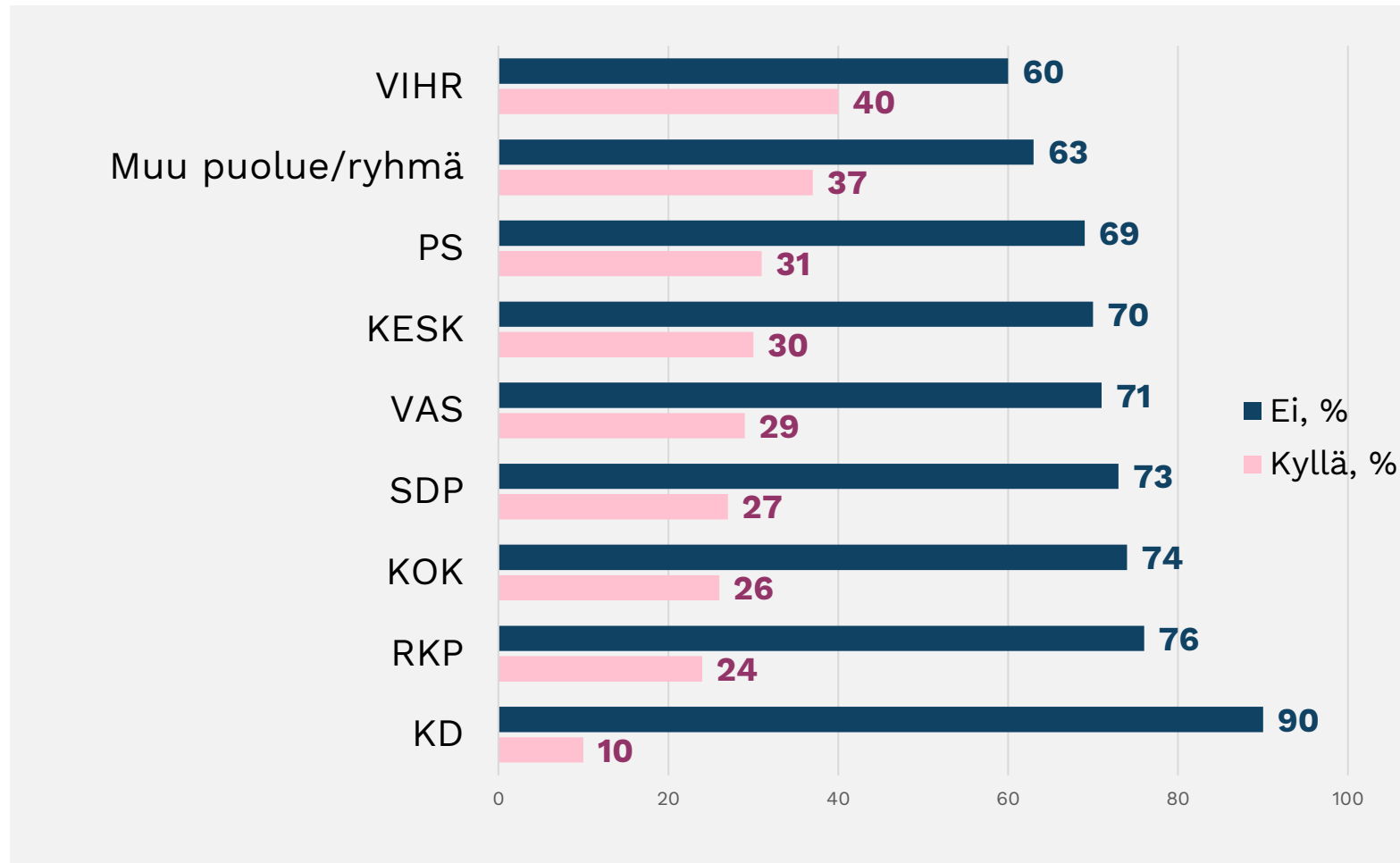

Mitä näkyvämmässä luottamustehtävässä toimii, sitä enemmän kokee häirintää tai uhkailua.

Eniten häirintää kokeneet:

- Hallituksen puheenjohtajisto 38%
- Valtuuston puheenjohtajisto 37%
- Viidessä luottamus-tehtävässä samanaikaisesti toimivat 36 %
- ❖ Kunnanhallituksen jäsenet kokevat yleisemmin häirintää kuin muut luottamushenkilöt

Luottamushenkilöiden kokemukset häirinnästä tai uhkailusta luottamus- tai virkatehtävien takia valtuustokauden 2021-2025 aikana. Puoluetaustan mukainen tarkastelu. (% vastanneista, N=1259)

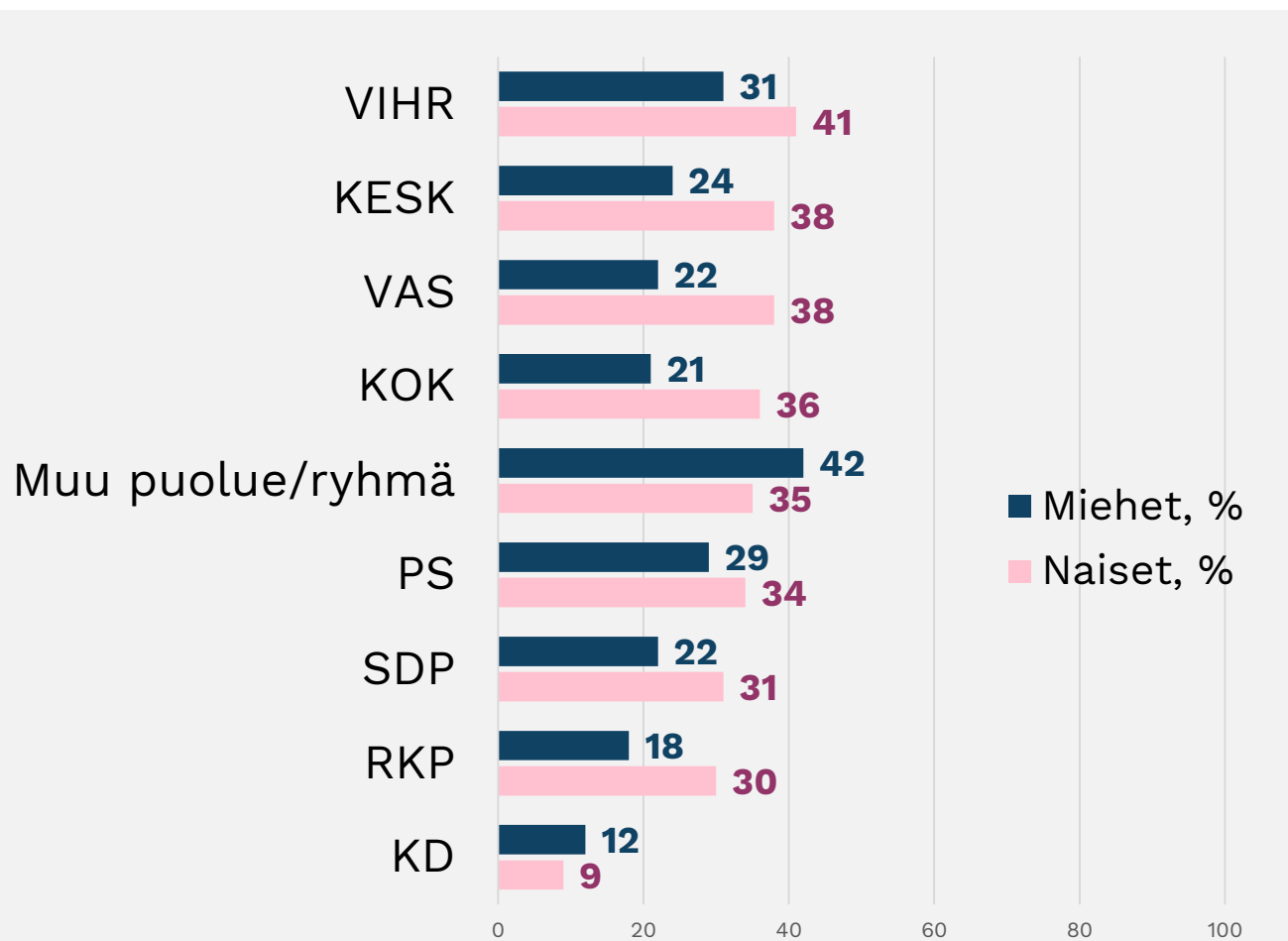

Suurta puolueiden välistä vaihtelua häirinnän tai uhkailun kokemuksissa.

- Eniten häirinnän tai uhkailun kokemuksia vihreillä (40 %)
- Vähiten häirinnän tai uhkailun kokemuksia KD:n edustajilla (10 %)

Luottamushenkilöiden kokemukset häirinnästä tai uhkailusta luottamus- tai virkatehtävien takia valtuustokauden 2021-2025 aikana. Puoluetaustan ja sukupuolen mukainen tarkastelu.

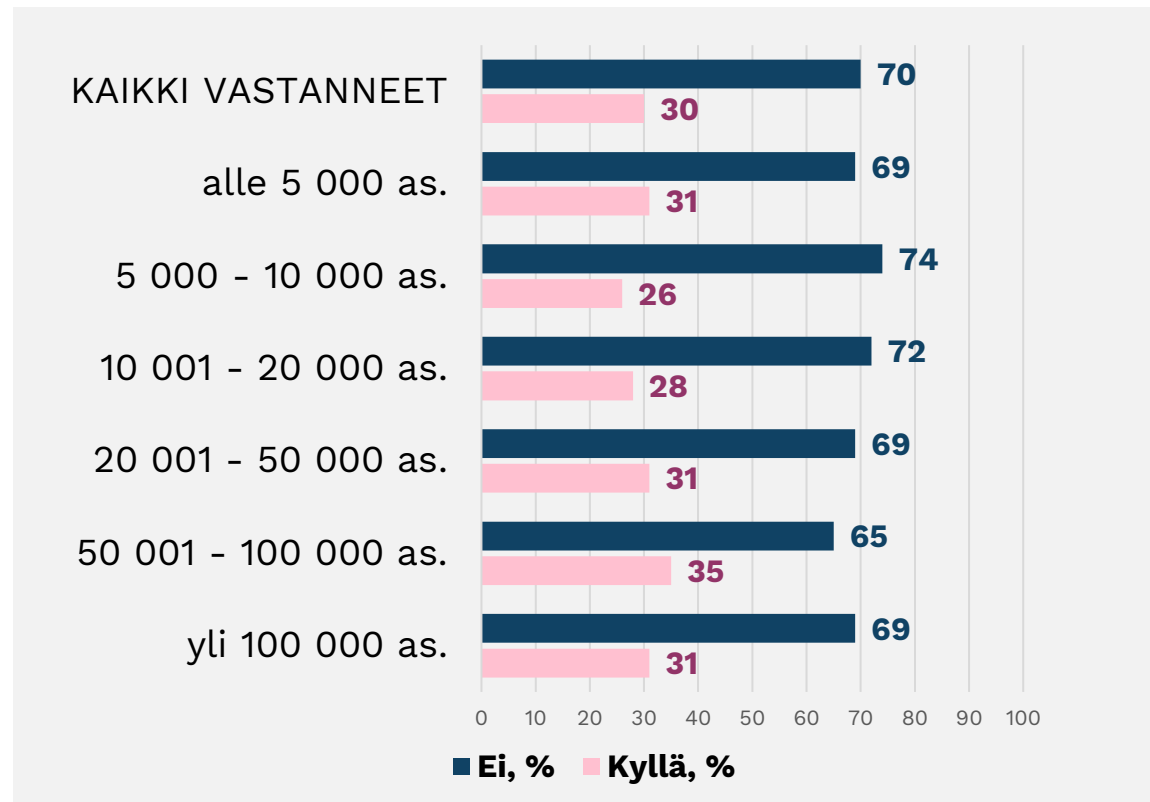
% vastanneista on kokenut häirintää. (N=1247). Suuruusjärjestys naisten %-osuuden mukaan.

- Lähes kaikissa puolueissa naispäättäjät kokevat mieskollegojaan selvästi yleisemmin häirintää.
- Suurimmat erot naisten ja miesten kokeman häirinnän yleisyydessä VAS, KOK ja KESK.
- Ainoastaan KD:n ja muita pienpuolueita tai valitsijayhdistyksiä edustavien kohdalla miehet kokevat enemmän häirintää kuin naiset.

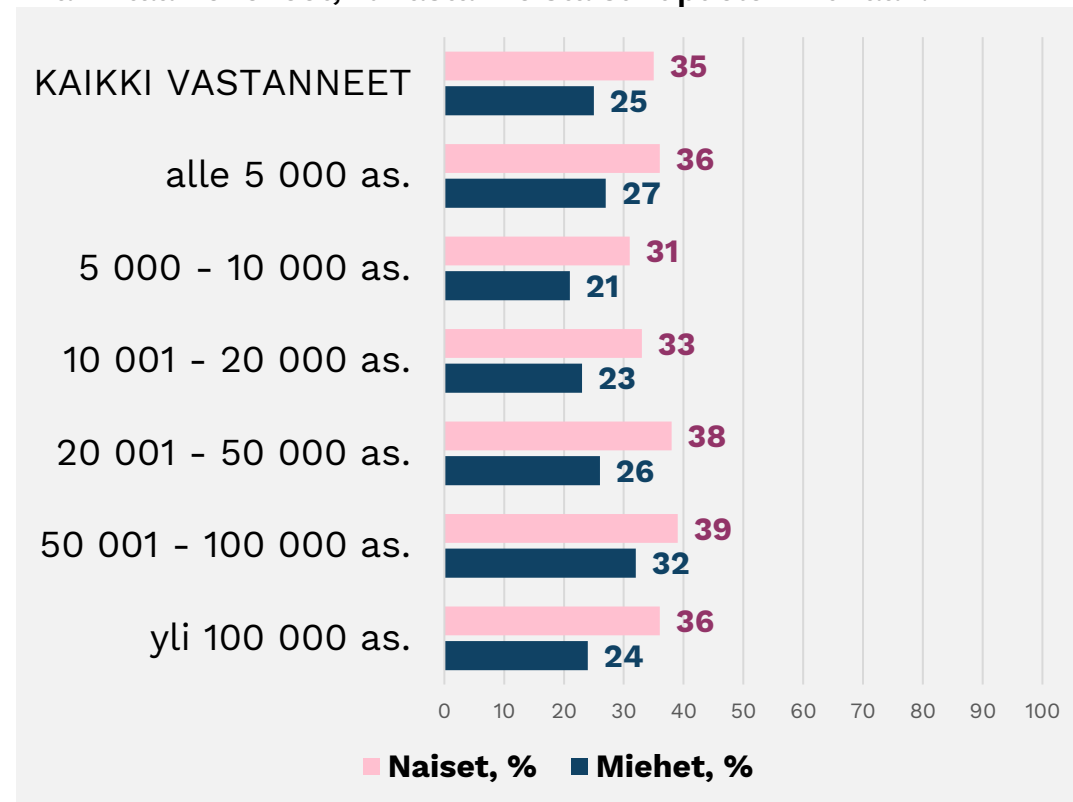
Luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden kokemukset häirinnästä tai uhkailusta luottamus- tai virkatehtävien takia valtuustokauden 2021-2025 aikana.

Kuntakokoluokittainen tarkastelu. (% vastanneista, N=1703)

Min: 26 %; 5 000 – 10 000 as. kunnat
Max: 35 %; 50 001 – 100 000 as. kaupungit

Häirintää kokeneet, % vastanneista sukupuolen mukaan.

Naiset: min 31 % (5000-10000 as.), max 39 % (50 001 – 100 000 as.)
Miehet: min 21 % (5000-10000 as.), max 32 % (50 001 – 100 000 as.)

Osalla kuntapäättäjistä on kokemusta jonkinlaisesta häirinnän muodosta, vaikkei ilmoittanut kokeneensa häirintää.

Kyselyyn vastanneista 8 % (n=140) on ilmoittanut kokeneensa jonkin tyyppistä häirintää tai uhkailua, vaikka ilmoittikin ensin, ettei ole joutunut uhkailun tai häirinnän kohteeksi.

Ko. henkilöistä:

- 78 % luottamushenkilöitä, 64 % miehiä ja 91 % suomenkielisiä
- Yleisimmät puoluetustat: KESK 30%, SDP 19%, KOK 17%.
- Asiaton palautetta mediassa ylivoimaisesti yleisimmin mainittu häirinnän muoto (74%)

Esimerkkejä häirinnän kokemuksista:

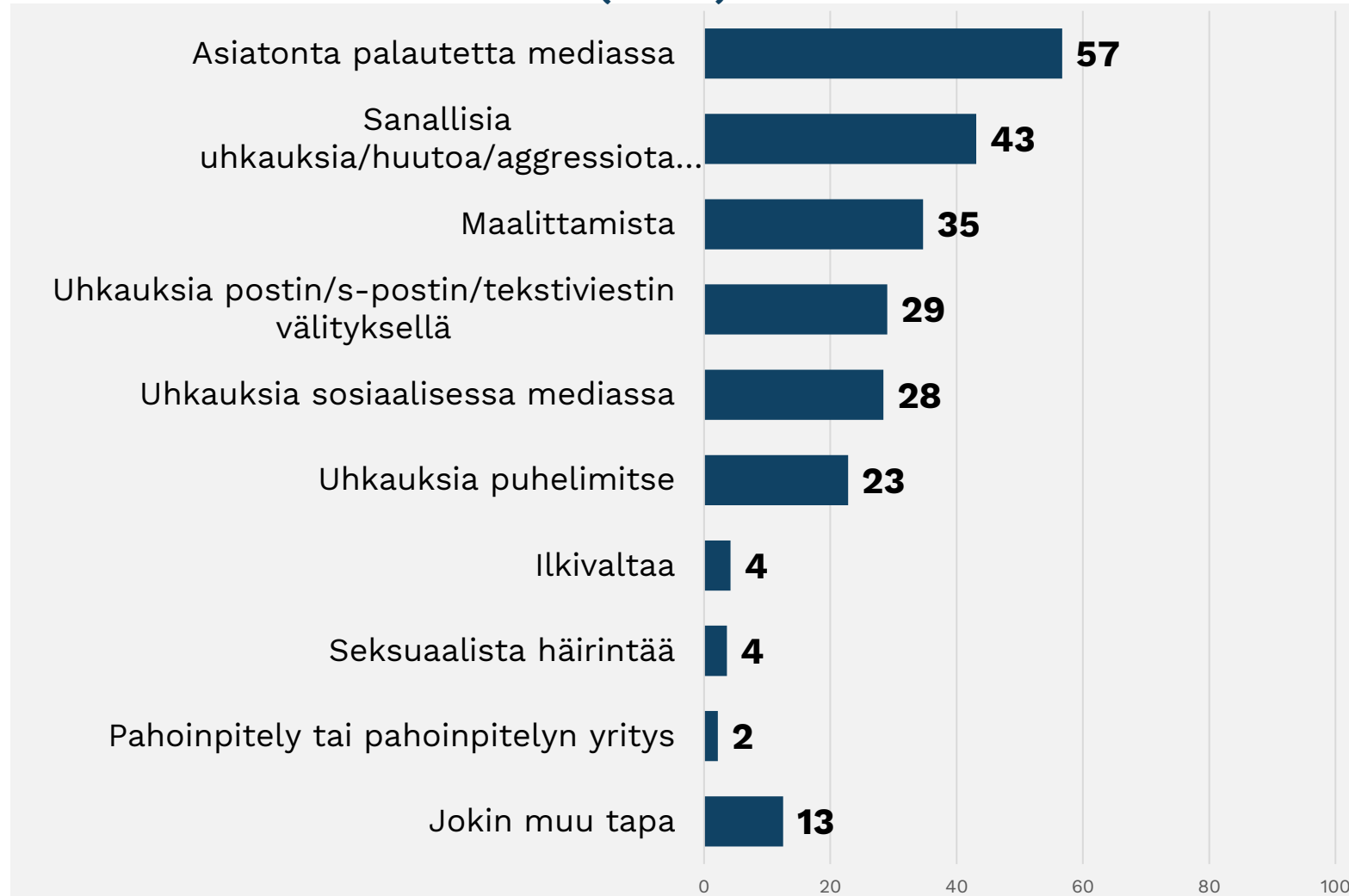
Asiatonta käytöstä kokouksissa
asiatonta palautetta somessa
Asiatonta puhetta
Erilaiset syytökset
häirintä valtuuston kokouksissa
Ilkeily, nonsaleeraminen
keljuilu
Kirjallista loukkaamista
Kiusaaminen
naisvihamielisyys
nokittelu

Kuntapäättäjätutkimus 2024:

Asiaton palaute mediassa koettu yleisimmäksi häirinnän muodoksi

Luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden kokemat häirinnän ja uhkailun muodot

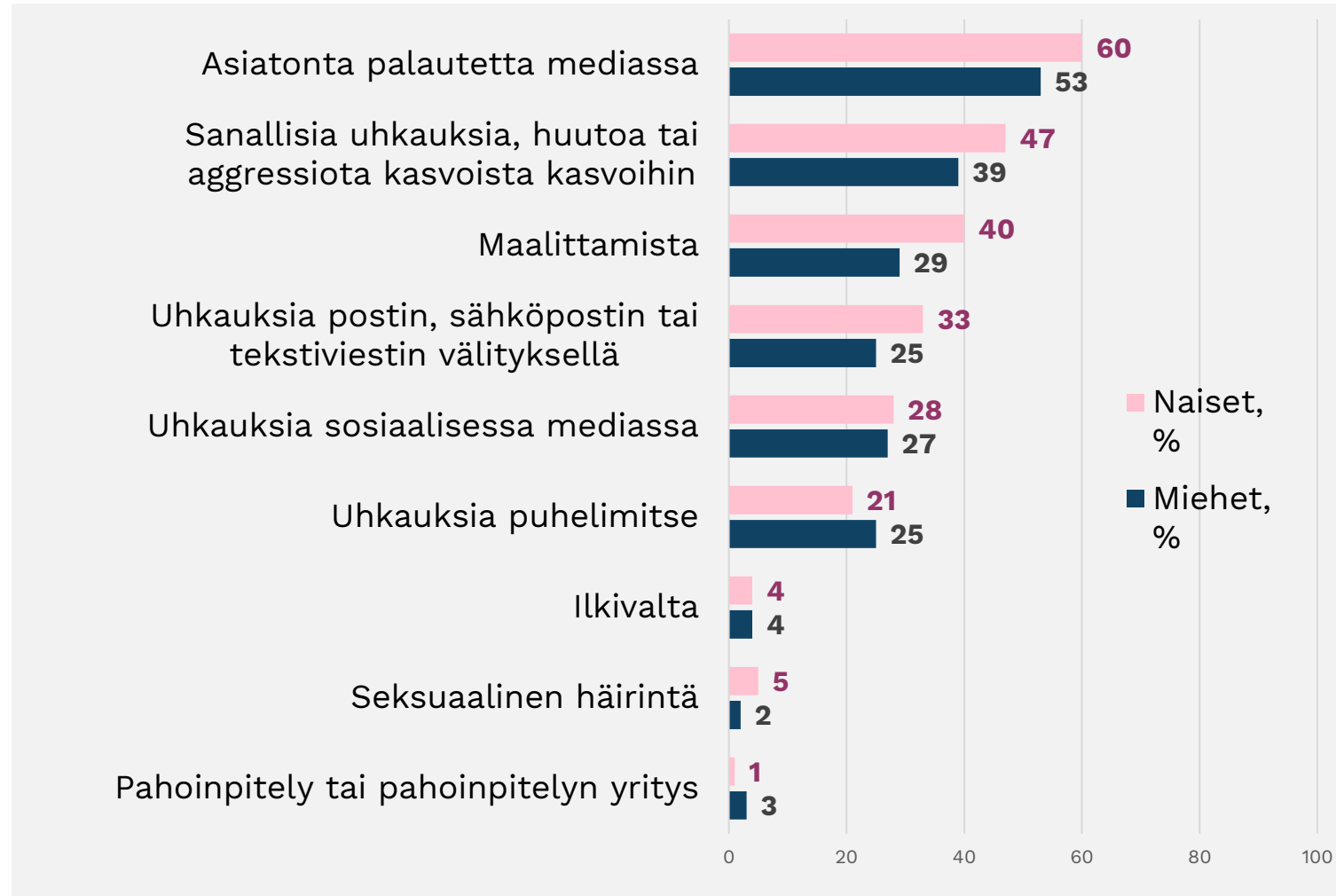
% häirintää tai uhkailua kokeneista. (N=504)

Mainintoja muista tavoista, mm.

- painostamista
- valheiden levittämistä
- työn väheksymistä
- syrjintää
- perättömiä ilmiantoja
- epäasiallista kielenkäyttöä
- kiusaamista
- keljuilua
- kantelua
- silmien pyörittelyä
- toisen poliittisen ryhmän tahallista kiusantekoa
- uhkailua rikosilmoituksella

Luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden kokemat häirinnän ja uhkailun muodot sukupuolen mukaan tarkasteltuna. % häirintää tai uhkailua kokeneista. (N-2024=504)

Naisten eniten kokemat häirinnän muodot

- Asiaton palaute mediassa 60%
- Sanallisia uhkauksia, huutoa tai aggressiota kasvoista kasvoihin 47 %
- Maalittamista 40%

Miesten eniten kokemat häirinnän muodot samoja kuin naisilla, mutta selvästi vähäisemmässä määrin.

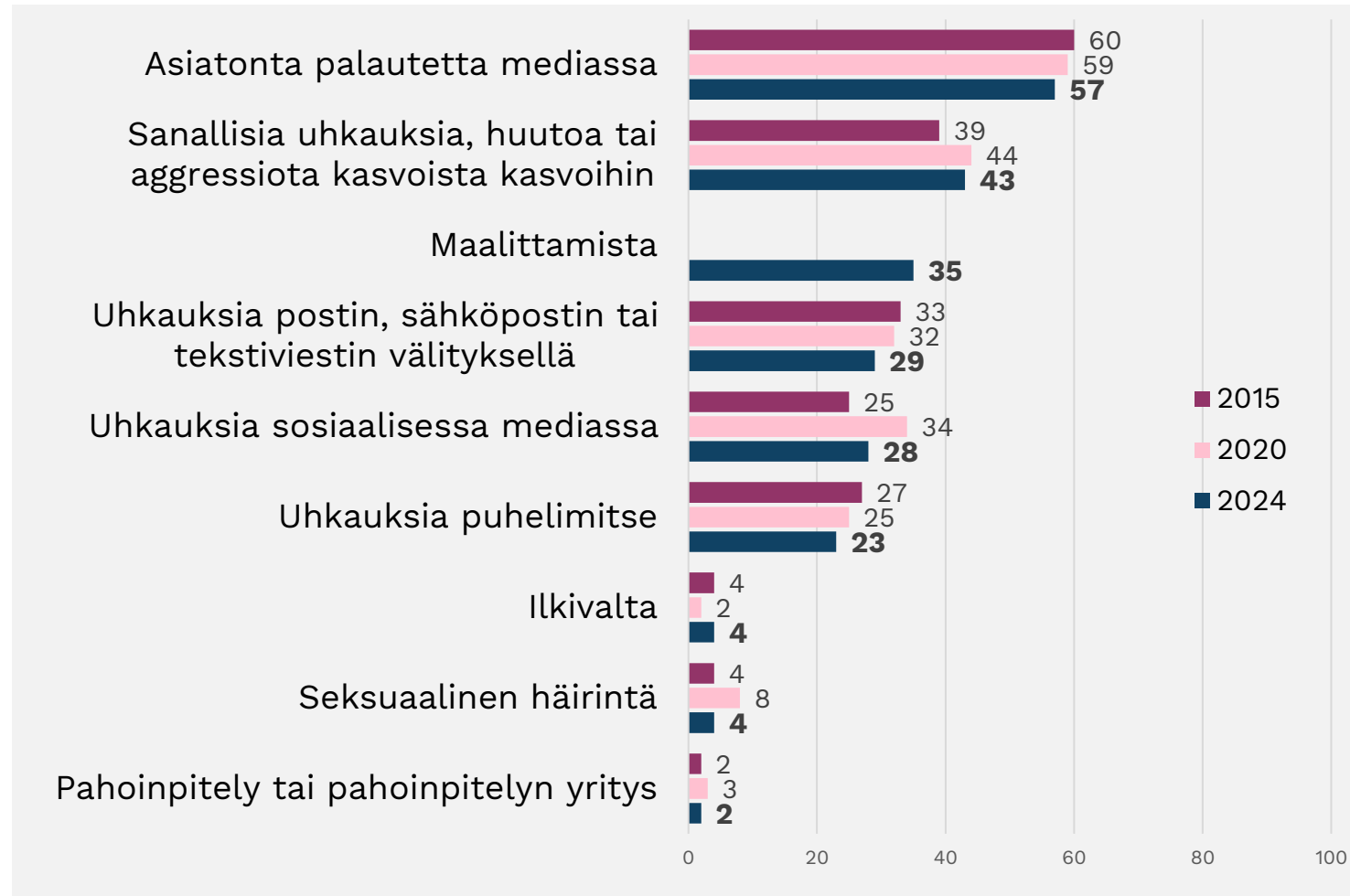
Maalittamisen kokemisessa suurin ero naisten ja miesten välillä (40% vs. 29%)

Miehet kokevat naisia enemmän

- Uhkauksia puhelimitse
- Pahoinpitelyä tai pahoinpitelyn yritystä

Luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden kokemat häirinnän ja uhkailun muodot vuosina 2015, 2020 ja 2024.

% häirintää tai uhkailua kokeneista. (N-2024=504)

Lähes kaikkia häirinnän ja uhkailun muotoja koettu vähemmän kuin vuonna 2020.

Yleisin häirinnän tai uhkailun tapa:

- **Asiaton palaute mediassa 57 %**
(esim. yleisönosastot, tekstiviestipalstat, lehtien kommenttikentät)

Eniten vähentynyt häirinnän tai uhkailun tapa vuodesta 2020:

- **Uhkaukset sosiaalisessa mediassa 28 %**

Ensi kertaa kartoitettu häirinnän tai uhkailun tapa:

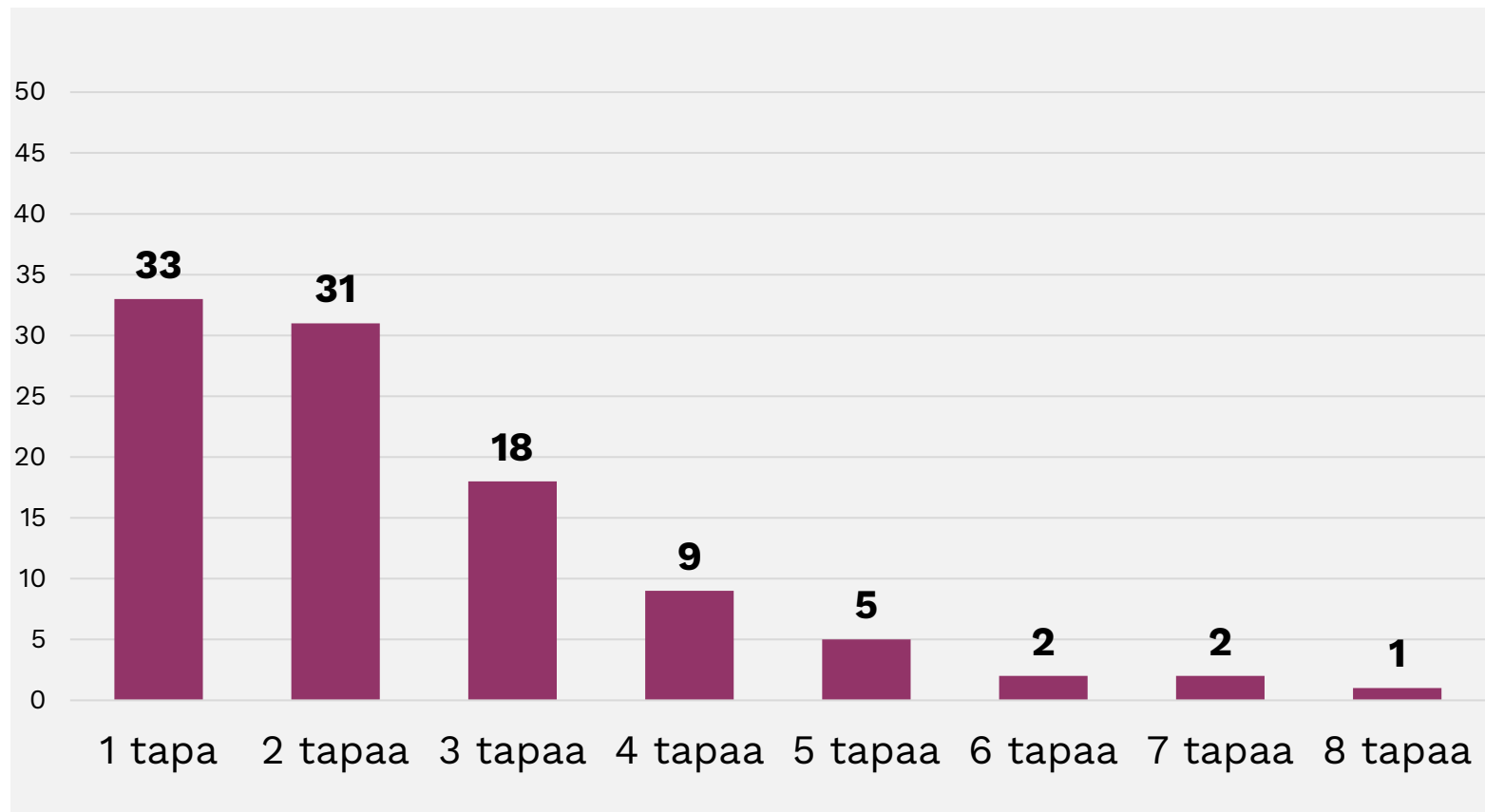
- **Maalittaminen 35 %**

Kuntapäättäjätutkimus 2024:

Useamman häirintätavan kohteeksi joutuminen yleistä

Erilaisten häirintä- tai uhkailutapojen lukumäärä, joiden kohteeksi luottamushenkilöt ja johtavat viranhaltijat ovat joutuneet valtuustokauden 2021-2025 aikana.

% vastanneista, jotka kokeneet häirintää. (N=504)

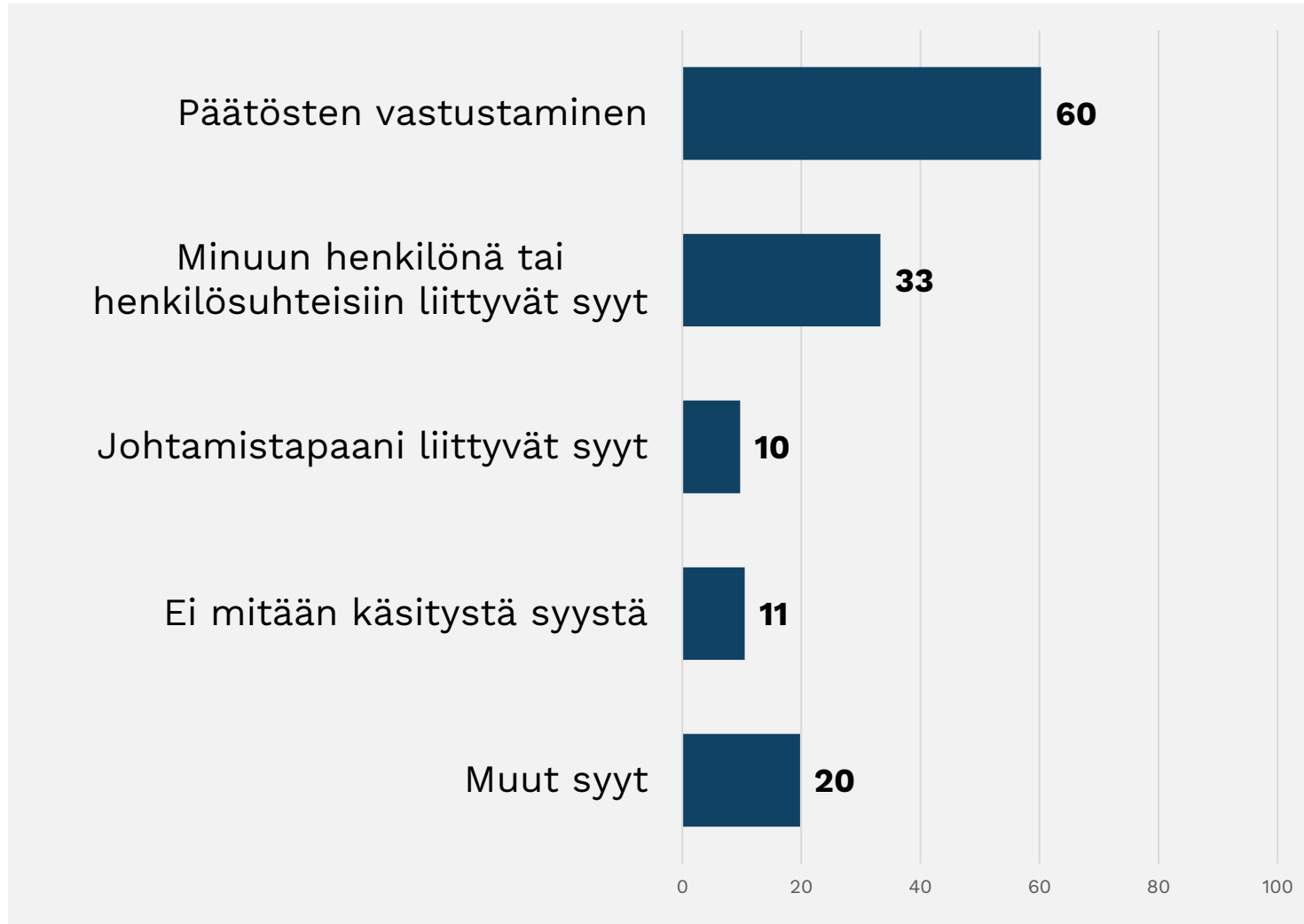
Häirintää kokeneet luottamushenkilöt ja johtavat viranhaltijat ovat joutuneet kokemaan tyypillisimmin yhtä tai kahta erilaista häirinnän tapaa.

Kaksi kolmesta (67%) on kokenut useampaa kuin yhtä häirinnän tapaa.

Kuntapäättäjätutkimus 2024:

Päätösten vastustus koettu selvästi tyypillisimmäksi häirinnän syyksi

Luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden käsitykset kokemansa häirinnän ja uhkailun syistä. % häirintää tai uhkailua kokeneista. (N=504)

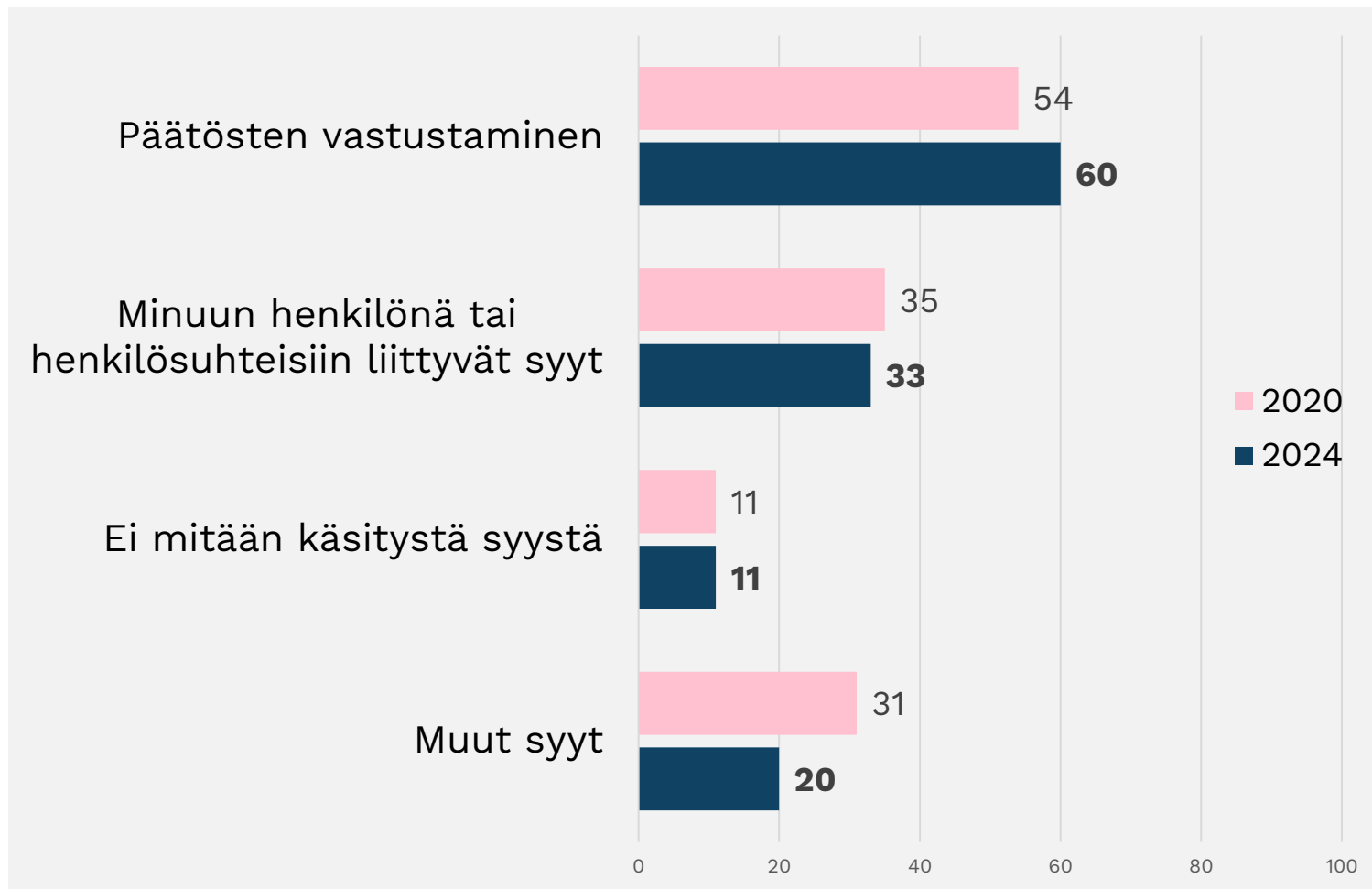

Mainintoja muista syistä, mm.

- häiritsijän henkilökohtaiset, terveyteen liittyvät syyt.
- kuntalaisten erilainen käsitys tehdyistä päätöksistä.
- kiusanteko, puhdas tietämättömyys, misinformaatio
- kateus
- suhtautuminen naisiin tai nuoriin
- elinkeinoelämän tyytymättömyys
- halu luoda kuvitteellinen vihollinen
- hallituksen sisäisen keskustelun vuotaminen ulos
- epäedullinen päätöksen esiintuominen
- nykyinen tai entinen poliittinen tausta
- viherviha
- valtapeli
- omat arvot, usko, elämäkatsomus
- rasismi

Luottamushenkilöt ja johtavat viranhaltijat pitävät päätösten vastustamista yleisimpänä häirinnän ja/tai uhkailun syynä

% häirintää tai uhkailua kokeneista. (N-2024=504)

Päätösten vastustaminen on edelleen selvästi yleisin häirinnän tai uhkailun syy.

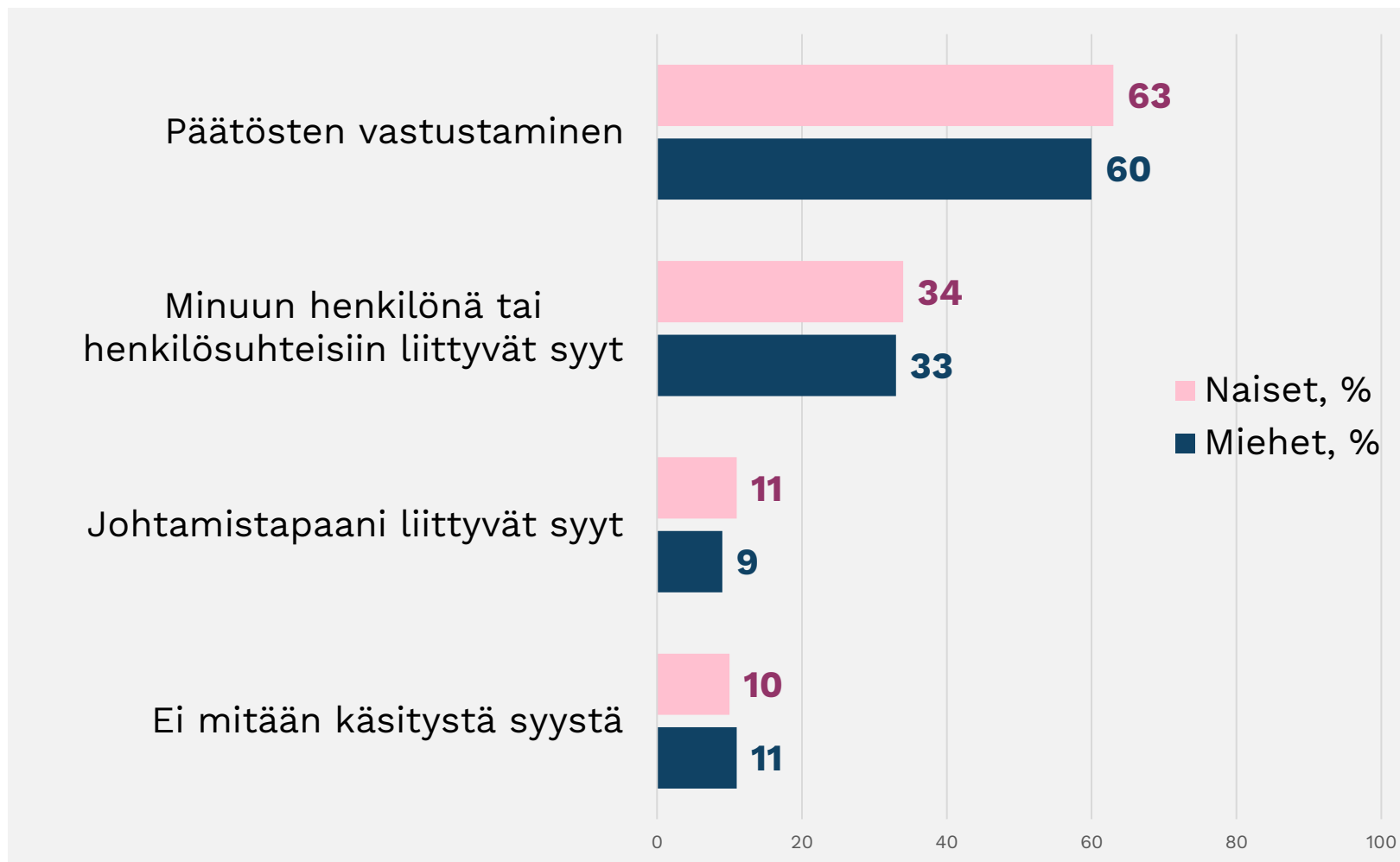
Päätösten vastustaminen on myös eniten ja ainut kasvava syy häirinnälle tai uhkailulle. (54% -> 60%)

Joka kolmas häirintää tai uhkailua kokeneesta kuntajohtajasta pitää häirinnän syynä itseensä henkilönä tai henkilösuhteisiin liittyviä syitä.

Joka kymmenes vastaaja on ilmoittanut, ettei hänellä ole mitään käsitystä kokemansa häirinnän tai uhkailun syystä.

Luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden kokemukset häirinnän ja/tai uhkailun syistä.

Sukupuolen mukainen tarkastelu. % häirintää tai uhkailua kokeneista.

Päätösten vastustaminen on sekä naisilla että miehillä selvästi yleisin häirinnän tai uhkailun syy.

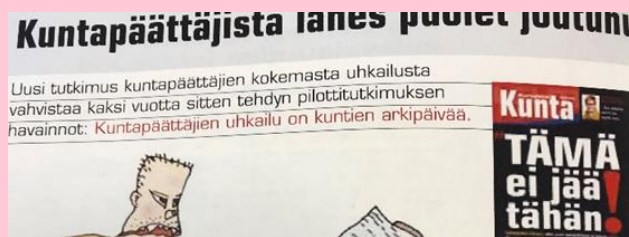
Naiset pitävät päätösten vastustamista, omaan johtamistapaan sekä henkilösuhteisiin liittyviä syitä hieman yleisempinä uhkailun syinä kuin miehet.

Luottamushenkilöiden kokema häirintä ja uhkailu ei ole uusi ilmiö

Näkyvät päättäjät kokevat eniten Kuntapäättäjien kokeman uhkailun yleisyys Kuntaliiton julkaisemissa kyselytutkimuksissa vuosilta 2008, 2015 ja 2020.

% vastanneista kokenut uhkailua tai häirintää

Kuntaliitto 2008:

- Valtuustojen pj:t: 45 %
- Hallitusten pj:t: 36 %
- Kuntajohtajat: 53 %

Lähde: Kuntapäättäjien häirintäkysely 2008, Kuntaliitto.

ARTTU2 & Kuntaliitto 2015:

- Valtuustojen jäsenet: 24 %
- Hallitusten jäsenet: 33 %
- Lautakuntajäsenet: 13 %
- Johtavat viranhaltijat: 36 %

Lähde: Kuntaliiton ARTTU2-tutkimusohjelman Päättäjäkysely 2015, Kuntaliitto & ÅA (Siv Sandberg 2016)

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

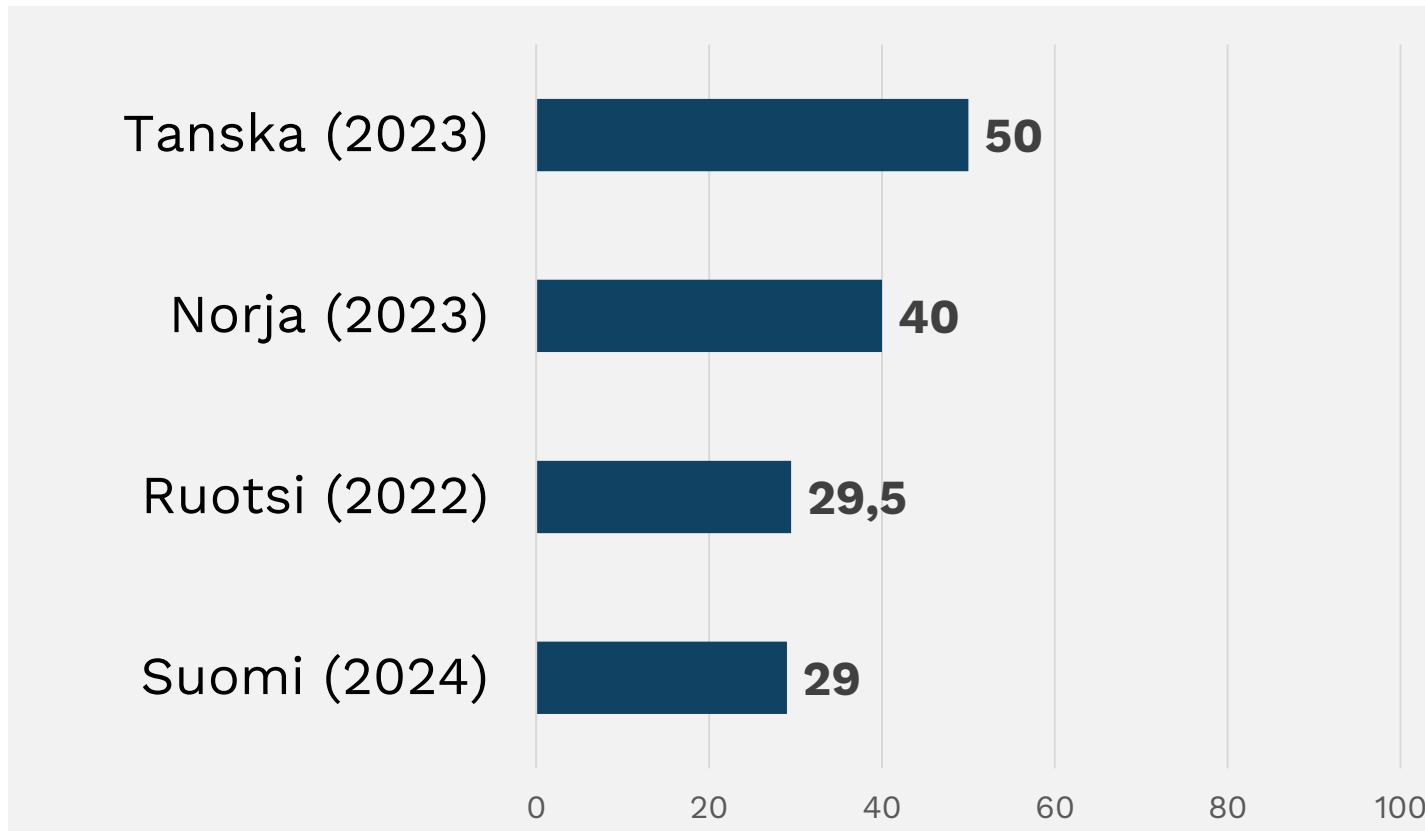
- Valtuustojen jäsenet: 26 %
- Hallitusten jäsenet: 32 %
- Johtavat viranhaltijat: 40 %

Lähde: Kuntaliiton Erilaistuva KuntaSuomi 2025 - tutkimusohjelman Kuntapäättäjäkysely 2020, Kuntaliitto & ÅA. (Siv Sandberg 2022)

Kuntapäättäjätutkimus 2024:

**Luottamushenkilöiden kokema
häirintä ja uhkailu Suomessa
samalla tasolla kuin Ruotsissa,
mutta vähäisempää kuin Norjassa
ja Tanskassa**

Kunnallisten luottamushenkilöiden kokema häirintä ja uhkailu eri Pohjoismaissa. %

Samankaltaisia havaintoja eri Pohjoismaissa:

- Mitä näkyvämpi asema, sitä yleisemmin kokee häirintää
- Naiset, nuoret ja ulkomaalaistaustaiset kokevat muita enemmän
- Suomen (2024) että Ruotsin (2023) tutkimuksissa havaittua: Ympäristöpuolueen edustajat kokevat eniten häirintää, kristillisdemokraatit vähiten

Lähteet:

[Politikernas trygghetsundersökning \(PTU\) 2023 \(2022\)](#),
[Hatyringer, trusler og desinformasjon mot folkevalgte \(2023\)](#),
[Chikane, trusler, hærverk og vold mod lokalpolitikere \(2023\)](#).

Kuntajohtajien työhyvinvointikysely 2024:

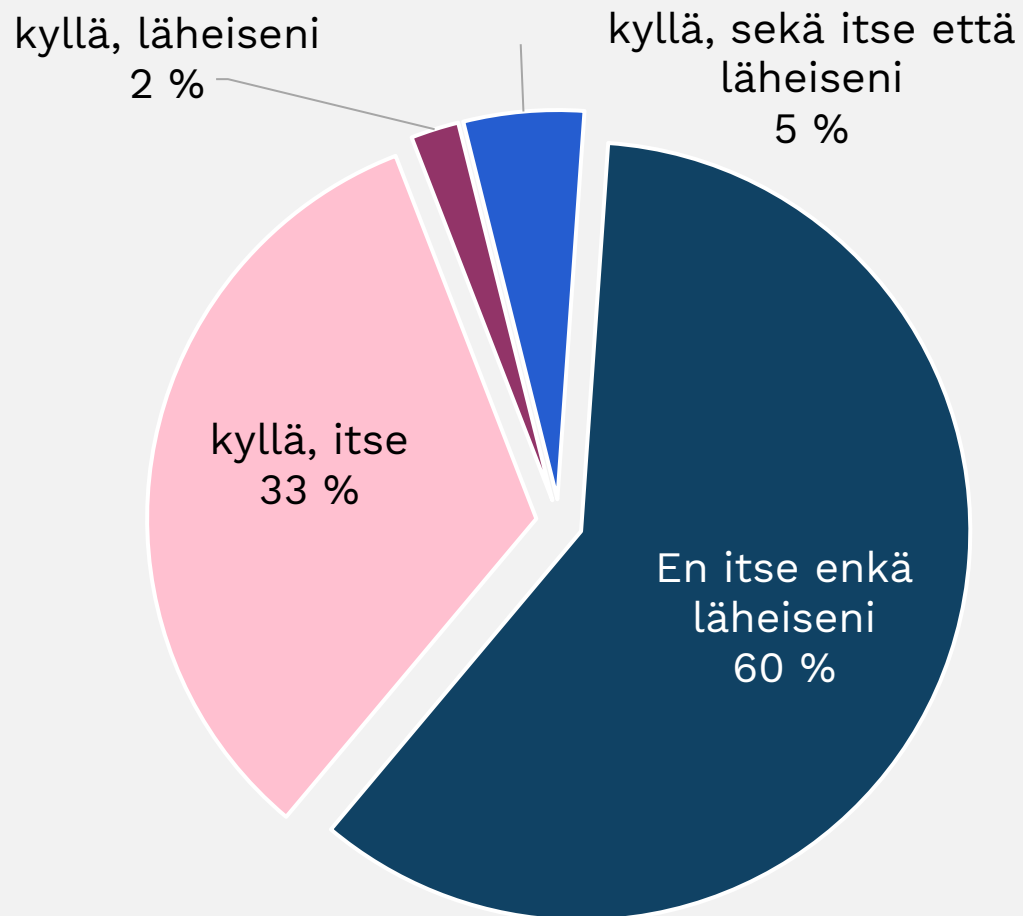
Kuntaliiton tiedote 14.8.2024: Kuntajohtajien työtyytyväisyys on parantunut – työhyvinvointia nakertavat häirintä ja liian tiukka sääntely

Kuntajohtajien kokemukset häirinnästä ja uhkailusta vähentyneet viime vuosista

- Asiaton palaute mediassa yleistynyt, päätösten vastustaminen yhä yleisempi syy.

Neljä kymmenestä kuntajohtajasta on kokenut häirintää tai uhkailua työssään kuluva valtuustokauden aikana

(% vastanneista, N=180)

40 % kuntajohtajista on kokenut häirintää tai uhkailua työssään kuluva valtuustokauden aikana.

Häirintää tai uhkailua kokeneiden osuus kuntajohtajista on vähentynyt vuosista 2020 ja 2022, ja on nyt suunnilleen samalla tasolla kuin vuonna 2018.

- **2018: 41 %**
- **2020: 50 %**
- **2022: 44 %**
- **2024: 40 %**

Naisjohtajat kokeneet huomattavasti miehiä enemmän häirintää ja uhkailua.

Naiset 62% % miehet 27 %

Kuntaliiton tähänastiset tulospöjulistukset

Kuntapäättäjätutkimuksesta 2024

- Tiedote 30.9.2024: Kuntapäättäjätutkimus 2024 käynnistynyt – kuntapäättäjillä tärkeä paikka vaikuttaa.
- Uutinen 1.11.2024: Kuntapäättäjätutkimukseen huikeat 1715 vastausta – aktiivisin vastaajakunta Inari.
- Tiedote 21.11.2024: Vaikuttamisen mahdollisuus motivoi kuntavaaliehdokkaita – päätöksentekokulttuuri ja häirintä haastavat.
- Tiedote 27.11.2024: Selvitimme: Päätöksentekoilmapiiri kunnissa parantunut – kuntapäättäjät näkevät keskusteluilmapiirin kehittämisen keskeisenä.
- Tiedote 31.12.2024: Kuntalaiset ja kuntapäättäjät eivät kannata kuntaliitoksia – yksi toteutuu kuitenkin vuoden alussa.
- Tiedote 10.2.2025: Luottamustehtäviin käytetään aikaa keskimäärin 7 tuntia viikossa.
- Tiedote 6.3.2025: Kuntapäättäjät suhtautuvat kriittisesti tupla- ja triplarooleihin.

Lisätietoja – Ytterligare information:

www.kuntaliitto.fi/kuntapaattajatutkimus

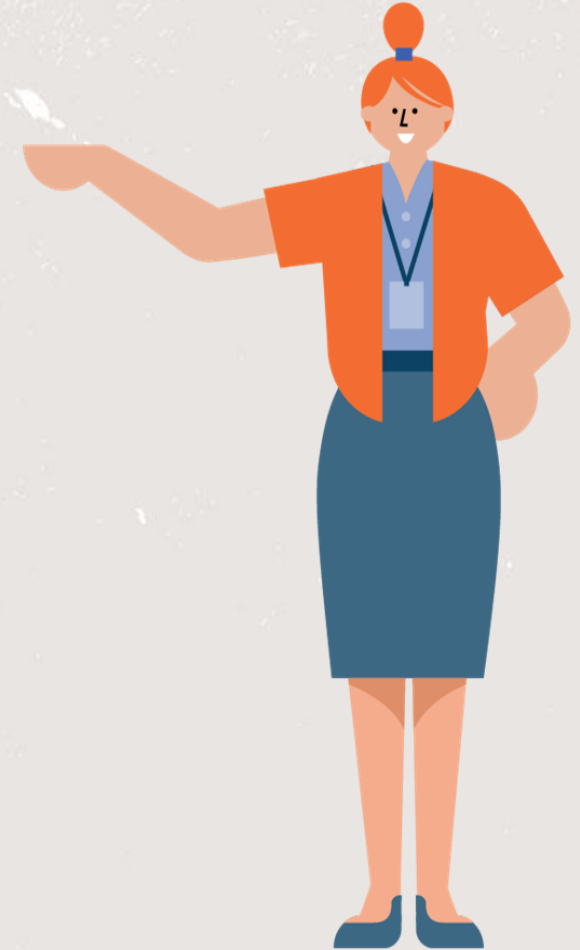
www.kommunforbundet.fi/beslutsfattarundersokning2024

Tutkimuspäällikkö - Forskningschef

Marianne Pekola-Sjöblom

+358 50 337 5634

@M_PekolaSjoblom

www.kuntaliitto.fi